

Naktuinbouw Laboratoria neemt voortouw

Kwalitatief hoogstaande ziekte-toetsen zijn onmisbaar. Ze moeten afnemers de garantie geven dat een partij vrij is van ziekteverwekkers. Naktuinbouw vervult hierbij een sleutelrol. Of het nu gaat om wettelijk verplichte keuringen of toetsen op verzoek van de klant.

Naktuinbouw onderzoekt in haar laboratoria zaden, stekken en andere monsters van planten en bomen. Schadelijke virussen, bacteriën, schimmels en andere organismen blijven niet onopgemerkt. “Het laboratorium van Naktuinbouw kenmerkt zich door een grote diversiteit aan verschillende soorten onderzoek. Dat is van oudsher zo gegroeid,” legt Jacq de Koning, Hoofd Laboratoria van Naktuinbouw uit. Samen met het hoge kwaliteitsniveau van het onderzoek resulteert dit in een sterke reputatie wereldwijd. Naast de wettelijke taken van Naktuinbouw, bedient de afdeling Laboratoria enkele honderden opdrachtgevers. Van klein tot groot. En van Zuid-Afrika tot Japan. “Ze komen uit alle tijd-zones. Omdat de snelheid van toetsuitslagen steeds belangrijker wordt, betekent dit dat we min of meer jaarrond in bedrijf zijn.”

Zekerheid voor opdrachtgevers

Om de markt zo proactief mogelijk te bedienen, zoekt Naktuinbouw intensief de dialoog met de markt. “Waar het vroeger was ‘u vraagt, wij draaien’, draaien we dit proces nu

om. We proberen steeds meer marktinzicht mee te nemen bij protocol- en kennisontwikkeling. Hiermee verrassen we opdrachtgevers door hen te vragen of een bepaalde nieuwe toets voor hen interessant is.” Sinds twee jaar streeft het laboratorium ernaar om 10 tot 15% van de toetsen te vernieuwen. Ook werkt zij continu aan de ontwikkeling van heel nieuwe toetsen. “Het pathogenenlandschap staat immers ook niet stil. Er ontstaan steeds weer nieuwe ziekteverwekkers. Daarnaast zetten we stevig in op toepassing van moleculaire technieken. Op die manier geven we opdrachtgevers nog sneller zekerheid dat een partij vrij is van virussen.” De Koning probeert de capaciteit van de laboratoria zo goed mogelijk af te stemmen op de vraag in de markt. Hij zet hierbij onder andere in op lange termijncontracten. “Vooral met grote opdrachtgevers zitten we regelmatig om de tafel. We brengen in kaart wanneer men monsters verwacht aan te leveren. Dit helpt ons zeker bij onze interne planning. Alhoewel we natuurlijk altijd afhankelijk blijven van mogelijke plotselinge uitbraken van ziekten en plagen. Als er ineens een quarantaine-organisme opduikt, dan verwacht de NVWA

van ons dat we die monsters met voorrang onderzoeken.” Op de achtergrond werkt Naktuinbouw Laboratoria hard aan een aantal nieuwe ontwikkelingen. “Denk aan het verder verbeteren van mijnNaktuinbouw, meer differentiatie in monstergrootte en publicatie van FAQ’s,” aldus De Koning.

Continu optimaliseren

Eén van de opdrachtgevers van Naktuinbouw Laboratoria is Enza Zaden. Het groenteveredelingsbedrijf uit Enkhuizen voert veel kwaliteitstoetsen in eigen huis uit. Deze toetsen zijn geaccrediteerd door Naktuinbouw, via het NAL-systeem. Enza Zaden besteedt ook toetsen uit aan Naktuinbouw. “Een deel betreft specifieke ziekte-toetsen die wij niet in huis hebben. Een ander deel betreft toetsen die we ook zelf kunnen uitvoeren, maar waar onze capaciteit dan niet groot genoeg is,” aldus Joop van Doorn, manager Research and Applications Seed Technology (foto boven). Enza Zaden stelt alles in het werk om de eigenschappen van de groenten continu te optimaliseren. Die optimalisatie strekt zich volgens Van Doorn uit over een breed vlak. Van het realiseren van resistentie tegen een bepaalde ziekte tot het verbeteren van de smaak of het vergroten van de productie. “Maar denk bijvoorbeeld ook aan zaken als een gelijkmatige opkomst van het zaad.” Onderzoek is volgens Van Doorn cruciaal bij het ontwikkelen en verbeteren van producten. Het is zo belangrijk dat het bedrijf ruim 30% van de omzet investeert in onderzoek, kennisontwikkeling en samenwerking met andere partijen. “Stilstand is echt achteruitgang als je het hebt over onderzoek. Ook wat betreft het ontwikkelen van nieuwe kwaliteitstoetsen.”

Innovatief

Van Doorn is blij met de goede samenwerking met Naktuinbouw. “Ze leveren goed werk, we hebben goed contact en we spreken dezelfde taal. Daarnaast vind ik dat de mensen van

Naktuinbouw Laboratoria goed met ons meedenken.” Hij kenmerkt Naktuinbouw als een innovatieve organisatie. “De onderzoekswereld verandert in hoog tempo. Naast serologische testen draaide vroeger alles om visuele inspectie en symptoomanalyse. We gaan steeds meer toe naar op DNA- en RNA-analyse gebaseerde toetsen, zoals PCR. Naktuinbouw neemt daarin goed het voortouw, in overleg met haar klanten.” Het is geen toeval dat Van Doorn Naktuinbouw veel tegenkomt. “Aan de ene kant voeren ze ziekte-toetsen voor ons uit. Aan de andere kant werken we samen in internationale samenwerkingsverbanden. Hierin ontwikkelen we protocollen om ziekten in zaad aan te tonen.”

Weefselkweekproductie

Ook het bedrijf Gootjes-AllPlant bv uit Heerhugowaard onderkent al langer het belang van virustoetsingen. Het bedrijf produceert, kweekt en verkoopt uitgangsmateriaal van tuinplanten, met name nieuwe vaste planten uit weefselkweek en beworteld plug. “Rond 2008 waren er problemen met een virus in Hosta,” vertelt coördinator initiation & stock production Marianne Boltjes (foto onder). “Sinds die tijd laten wij de moederplant standaard toetsen op virussen. Pas bij een negatieve test zetten wij het geteste materiaal op reageerbuis.” Boltjes raadpleegt regelmatig het reglement Elite Siergewassen op de website van Naktuinbouw. “Hierin kunnen wij precies zien voor welke virussen een bepaalde plantenfamilie vatbaar is. Als een familie hier niet in staat, nemen wij contact op met Naktuinbouw Laboratoria. Zij maken vervolgens een analyse wat er over virussen in deze familie is beschreven. Aan de hand daarvan geven ze een advies.” Boltjes is erg tevreden over de samenwerking. “Ze hebben veel knowhow. En voor ons is het fijn dat wij alle virus-toetsingen bij één partij kunnen onderbrengen. Tot slot heeft het voor ons meerwaarde dat het laboratorium onafhankelijk is.”

